C1:

יהודה], ב) [ב"מ סג. סה:], ג) ב"מ ד' סג. ערכין דף לא. וע"ש פרש"י ומוס',

ד) [שבת כט: ושם נסמן], כ) [בב"מ איתא אמר אביי

כת.ו. ט) ומשלי ידו. י) ס״א.

לון, של (מפלידן, ל) ע"מ ל) חוקן ע"פ דפ"ר, ל) ע"מ להחזיר רע"י עם, מ) [ל"ל מאות], ל) [ל"ל דהרין,

תרלו עוד בחופן חחרן,

בד א מיי פי״א מהלי תפלה הל' יז סמג עשין יט טוש"ע א"ח סי

קנג ס"ט: ב ומיי פ"ו מהלכום מלוה ד טוש"ע י"ד קסד סעיף ד וסימן קעב סעיף אן: סימן קסד סעיף בה ג מיי׳

'פ"ג מהלי עשין יח טוש"ע א"ח סימן

לב סעיף ח: מוסף רש"י

צד אחד ברבית. רבית שאינה על ידי הלואה אלא על ידי מכר ופעמים שבאה לידי רכית (ב"מ סג.). ועשה לו שדהו מכר. ועשה לו שדהו מכר. ממכר ממכר ממכר לו מדהו על לותו מנה וכתב לו אם לה אתן מנה מנין ועד שלם שנים הרי היא שלך (עוכין לא ובעייו ביה שם). בזמן שמוכר אוכל פירות. כל אימי מות מווריו שם מותן שנים (ערכין שם) ומן (ב"מ שם). אוכל ר נתוך הזמן לוקח אוכ דוקח אוב. אסור. שמא יגאלנה נתוך שלם ונמלא שאכלס ברבית (ערכין שם) שמא לא יבא לידי מכר שיחזיר לו מעותיו ונמלא שבהלואה היו אללו חה אוכל פירות ברבית (ב"מ שם). מאי בינייהו. כמאי קמיפלגי (שם). צד ברבית איכא כי האי גוונא, לא יבא, לד הפדייה בא לידי רבית. לד המכר אינו בא לידי רבית (שם) שאם יגמנט יטל יכני שם). לא יהא רנית (ערכין שם). דכולי עלמא צד אחד ברבית. כי האי גווגא, אסור. הואיל ומעיקרא צתורת הלואה אתא לידיה צתורת הלואה אתא לידיה להחזיר איכא בינייהו. ור' יהודה דקשרי בהכי עסקינן שהתנו מתחילה עסקיק שהתנו מחחיכה שאם יגאלנה המוכר בחוך שלש יחזיר לו הלוקח הדמים מפירות שאכל ברבית ע"מ להחזיר פליגי לא יהא מכר יחזיר לו פירות שאכל, ואפילו הכי הטר ע ק זכטעע מכינט קאכיל רבית ועבדיה לאיסור (ב"מ שם). כמה ירחיק מהן. ממי רגלים והארכת ימים (פוטה קפנדריא. לקלר

דרכו דרך בית הכנסת ליכנס בפתח זה ולנאת

כנגדו, ולשון קפנדריה מפרש בברכות (סב:) הדמקיפנה הדרי היעול

בהא, עד שאני מקיף סביב

שנה ממשכן לו בית משכן לו שדה דאמר התם (דף סה:) דאפי׳ אמר ליה לכשתרצה למוכרם לא תמכרם ל מיי פיג מושית היה לכשתו היא לתורכי ל פירוש היש פיר מיי פיד מהלי יותר ממה שהלוה אפור ואמר תפלה הלכה יד פמג רב הולע בריה דר' יהושע דלא כר' יהודה דאי כר' יהודה האמר לד אחד ברבית מותר והכא ליכא כי אם כד אחד ברבית דשמא לא ימכרם וגם הוי הלואה מדקאמר משכן ואפילו הכי שרי רבי יהודה וי"ל דאכתי לא דמי כלל להלואת סאה בסאה דהתם ליכא לד מכר כלל אבל הכא וגבי משכן איכא לד אחד מכר:

רבא אמר רבית על מנת להחזיר איבא בינייהו. ולרצי מאיר דמתני' סבירא ליה שהיו מתנין להחזיר שכירות בית הכנסת כשחזרו ובהכי שרו כר' יהודה 0:

לא השתנתי בתוך ד' אמות של תפלה. ואפילו היכא שיש היתר גמור כגון ששהה כדי הילוך :ד' אמות

ולא כניתי שם לחבירי. אפילו כינוי דלא הוי גנאי והא דאמרינן (ב"מ דף נח:) דהמכנה שם לחבירו אין לו חלק לעולם הבא היינו בכינוי של פגם משפחה:

הניחה לו ג' מי (אלפים) גרבי יין. כדאמרינן הזהיר בקידוש היום זוכה וממלאים לו גרבי יין (שבת דף כג:):

שאלן תלמידיו את ר' פרידא במה הארכת ימים כו'. קשה 0 דאדרבה היה בזכות שהיה שונה לתלמיד אחד ארבע מאות זימני ונפק בת קול (ו) ואמר נאה ליך דליזכי כולי דריה לעלמא דאתי או דליחיי ד' מאה שנין אמר הקב"ה יהבו ליה הא והא (עירובין דף נד:) וי"ל דמעיקרא לא ידע כן עד לבסוף שראה שחיה כל כך י:

חבר עיר אבל יש שם חבר עיר תינתן לחבר עיר וכ"ש דעניי דידי ודידכו עלי סמיכי: מתנה אין מוכרין את של רבים ליחיד מפני שמורידין אותו מקדושתו דברי רבי ימאיר אמרו לו א"כ אף לא מעיר גדולה לעיר קטנה: **גמ'** שפיר קאמרי ליה רבנן לר"מ ור"מ מעיר גדולה לעיר קטנה מעיקרא קדישא השתא נמי קדישא מרבים ליחיד ליכא קדושה ורבנן אי איכא למיחש כי האי גוונא נמי איכא למיחש משום יברוב עם הדרת מלך: מתני' אין מוכרין בית הכנסת אלא על תנאי שאם ירצו יחזירוהו דברי ר"מ וחכ"א מוכרין אותו ממכר עולם «חוץ מארבעה דברים למרחץ ולבורסקי למבילה ולבית המים ר' יהודה אומר מוכרין אותה לשם חצר והלוקח מה שירצה יעשה: גמ' ולר"מ היכי דיירי בה הא הויא לה רבית א"ר יוחנן ר"מ בשימת ר"י אמרה דאמר יצד אחד ברבית מותר דתניא יהרי ישהיה נושה בחבירו מנה ועשה לו שדהו מכר בזמן שמוכר אוכל פירות מותר לוקח אוכל פירות אסור ר' יהודה אומר אפילו לוקח אוכל פירות מותר וא"ר יהודה מעשה בביתום בן זונן שעשה שדהו מכר על פי ראב"ע ולוקח אוכל פירות היה אמרו לו יםשם ראיה מוכר אוכל פירות היה ולא לוקח מאי בינייהו סצד אחד ברבית איכא בינייהו מר סבר צד אחד ברבית מותר ומר סבר צד אחד ברבית אסור רבא אמר דכ"ע צד אחד ברבית אסור והכא רבית ע"מ להחזיר איכא בינייהו מר סבר רבית ע"מ להחזיר מותר ומר סבר אסור: וחכ"א מוכרין אותו ממכר עולם וכו':

רבי יהודה סבר צד אחד ברבית מותר. קשה מאי שנא מלוה הזר עיר. מלמיד חכם הממעסק בלרכי לבור: ליכא קדושה. סאה בסאה דאמר באיזהו נשך (ב"מ דף סג. ושם) דאסור משום שאין אומרים דבר שבקדושה פחות מעשרה: **ורבון.** אמרי אי איכא דאיכא לד אחד ברבית דשמא תייקר התבואה ויש לומר דשאני הכא למיחש בין רב למעט הכא נמי איכא למיחש משום ברוב עם הדרת דלא הוי דרך הלואה אלא בתורת מכר אתא לידיה ואכתי קשה מאי מלךש ולא משכחת מכירה בבית הכנסת אלא לא חיישיטן דכיון דשקיל דמי ומעלי להו בקדושה מעולה כל

דבעי לוקח עביד חוץ מד' דברים כדקתני סיפא: בותבי' אלא על תנחי. ואפילו מרבים לרבים אסר ר' מאיר מכירת חלוטין דדרך בזיון הוא י [כלומר אינן בעיניו לכלום]: וחלמים חומרים ולו' ממלר עולם. (ג) ליחיד ולכל תשמיש חוץ מד' דברים: לבית המים. [א] לכביסה. אי נמי לבית מי רגלים: גמ' בד' אמות של תפלה. לאחר זמן: קדשחינהו לכולהו שבילי דנהרדעת. שחין לך ד"ח בהן שלח התפללו בהן . דרכים: **'תני ישהה.** כדי הילוך ארבע אמות: משום ניצוצות. שלא יטנפו בגדיו בניצוצות שבאמתו: במה הארכת ימים. באיוה זכות: כפה. לעיף: חמר ריתח. (ד) מין גמי: דתיעום בשירתי. סתום ומכוסה במעילין. סתמום פלשתים תרגומו טמונין פלשתאי (בראשית כו): איכלל. כשנכנס לחופה: [שלחן]. היו פושטות בגדיהן: וכן למר. חף אתה תהא מבורך לכך שמא היה עת רצון ומתקיים אף בי: קפנדריא. מקלר הילוכו דרך בית הכנסת: ולא פסעתי על ראשי עם קודש. כשהיו התלמידין בבית המדרש על גבי קרקע ההולך על גבי מסיבתן לישב למקומו נראה לפוסע על ראשי העם: ולה נשחתי (ס) כפי. לדוכן לברכת כהנים לפי שהכהנים לריכין לברך ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו (במלותיו ולונו) בקדושתו של אהרן במסכת סוטה (דף לע.):

תורה אור השלם בְּרֶב עֻם הַדְרַת מֶלֶךְּ וּבְאֶפֶּט לְאֹם מְחִוּתַת רְזוֹן: משלי יד כח

הנהות הב"ח (A) גמ' ח״ל לה סוה לי חמרא לקידושא וכו' ואתאי ביה יין קידושה: (ב) שם כי ברכתיו וכן למר. נ"ב אע"פ דלא היה שום ריוח לרב הונא בהא דהוו שדיין מנייהו עליה אפ״ה איהפד רב דשמא הדבר חלה ומתקיים דהיה לעושר נוגיע נעוטו גלול. (ג) רש"י ד"ה וחכ"א וכו' עולם ליחיד: (ד) ד"ה אסר רימא ליחיד: עשב מין גמי: חגור עשב מין גמי: (ה) ד"ה ולא נשאמי את כפי לדוכן לברך ברכת כהנים בלא ברכה לפי שהכהנים: (ו) תום' ד"ה שאלו וכו' בת קול ואמרה שחלו וכו' כת קונ נחב... ליה ניחא לך לליזכי את וכוליה דריך לעלמח לחמי או דליסופי לך חיי מחלה שמו אמר דניזכו דאתי אמר הקב"ה יהבו:

הגהות הגר"א רש"י ד"ה לבית המים [**א**] (לכביסה אי נמי) תא"מ:

רבינו חנגאל

חבר עיר אבל יש חבר עיר תינתן לחבר עיר. כל שכן דעניי דידכן נמי עלי סמיכי. מתני' אין מוכרין על תנאי, פי׳ בית הכנסת דיחיד, אימתי [שירצו] יחזירוהו דברי ר' מאיר. יאקשינן עליה ולר׳ ואקשינן שליה הוא. ואוקמה ר' יוחנן ר' מאיר בשיטת ר' יהודה אמרה. **דתניא** הרי שהיה ו שדהו מכר כו׳. צד אחד בריבית, פי' אם תהיה הלואה שתים בשלש מלוה וגבי לוה ושניהן

אר"י אמר שמואל מותר לאדם להשתין מים בתוך ד' אמות של תפלה אמר רב יוםף מאי קמ"ל תנינא ר' יהודה אומר מוכרין אותה לשום חצר ולוקח מה שירצה יעשה ואפילו רבנן לא קאמרי אלא בית הכנסת דקביע קדושתיה אבל ד"א דלא קביע קדושתייהו לא תני תנא קמיה דרב נחמן המתפלל מרחיק ד"א ומשתין והמשתין מרחיק ד"א ומתפלל א"ל בשלמא המשתין מרחיק ד"א ומתפלל תנינא ינכמה ירחיק מהן ומן הצואה ד"א אלא המתפלל

מרחיק ד"א ומשתין למה לי אי הכי קדשתינהו לכולהו שבילי דנהרדעא יתני ישהה בשלמא משתין ישהה כדי הילוך ד"א משום ניצוצות אלא מתפלל ישהה כדי הילוך ד"א ל"ל אמר רב אשי שכל ד"א תפלתו סדורה בפיו ורחושי מרחשן שפוותיה: זלפ"ן סימן: שאלו תלמידיו את רבי זכאי במה הארכת ימים אמר להם מימי לא השתנתי מים בתוך ד"א של תפלה ולא כניתי שם לחבירי ולא ביטלתי קידוש היום אמא זקינה היתה לי פעם אחת מכרה כפה שבראשה והביאה לי קידוש היום תנא כשמתה הניחה לו ג' מאות גרבי יין כשמת הוא הניח לבניו שלשת אלפים גרבי יין רב הונא הוה אסר ריתא וקאי קמיה דרב אמר ליה מאי האי א"ל לא הוה לי 🕪 קידושא ומשכנתיה להמיינאי ואתאי ביה קידושא א"ל יהא רעוא דתימום בשיראי כי איכלל רבה בריה רב הונא איניש גוצא הוה גנא אפוריא אתיין בנתיה וכלתיה שלחן ושדיין מנייהו עליה עד דאיטום בשיראי שמע רב ואיקפד אמר מאי מעמא לא אמרת לי כי © ברכתיך וכן למר "שאלו תלמידיו את ר"א בן שמוע במה הארכת ימים מאי מעמא לא אמרת לי כי © ברכתיך וכן למר "שאלו תלמידיו את ר"א בן שמוע במה הארכת ימים אמר, להם מימי לא עשיתי קפנדריא לב"ה ולא פסעתי על ראשי עם קדוש ולא נשאתי כפי בלא ברכה שאלו תלמידיו את ר' פרידא במה הארכת ימים אמר להם ∞מימי לא קדמני אדם לבית המדרש

פסעתי על ראשי עם בשרות כל ... קדוש. שהיו יושבין התלמידים צבית המדרש על גבי קרקע והמהלך ביניהם כשהן יושבין ונכנס לישב במקומו מרחיב פסיטימיו בעל כרחו, והוא לשון מפסע ואזיל, ונראה כמפסע על ראשיהם לפיכך צריך להקדים או ישב לו מבחוץ (שש). ולא גשאתי בפי. לברך, שרהן היה (שש).

עוברין. אבל העשפה שדהו מכר על תניי, גבי לוקח הוי ריבית דאי מייתי זחיה מהדר ליה בעל כורחיה, אבל גבי מוכר לא הוי (ריבית) דאי בעי ש הוה נכור על הבי, גבר לוחות הידיבית האי בייתי היהוה ליהיב כל נחדרה, אבר בי מוכד לא היה (ידיבית) אי בפר לא מהדר ליה לעולם ולא את לידי איסור רבינת, ואפני מהדר ליה לא הוי רבינת אלא כשיחזיר ופן מוכח מהשתא שיחזיר ושמא לא יחזיר לעולם. וסבר לה ר' מאיר כר' יהודה דתנ(י)א צד אחד בריבית מותר. רבא אמר כולי עלמא צד אחד בריבית אסור, והכא בריבית על מנת להחזיר איכא בינייהו, תנא קמא סבר ריבית אפילו על מנת להחזירו כשיביא לו מעותיו אסור.

ור׳ יהודה סבר כיון דבעידנא דמייתי ליה מעותיו מהדר ליה מאי דאכל מן הפירות שרי, דלאו ריבית דאסרה תורה הוא. פיסקא וחכמים אומרים מופרץ אותו ממכר עולם חוץ מארבעת דברים למרחץ לבורסקי לבית הטבילה לבית המים. אמר שמואל מותר להשתין בתוך ד׳ אמות של תפילה, והני מילי כגון בית או דרך וכיוצא בהן דלא קביעה קדושתייהו, 6) (אבל) כגון בית הכנסת לא. ואסיקנא המתפלל מרחיק ד׳ אמות מהן, דתנן כמה ירחיק מהן ומן הצואה ארבע אמות. וכן המשתי צירן לשהות כדי הילוך ד׳ אמות וישתין, שכל הילוך ד׳ אמות ותפלה סדורה בפיו ורחושי מרחשי שפתייהו. שאלו אילו כולן במה הארכו ימיהן וכו׳